

Framtidsspaning om hästsektorn

Dialogforum – 8 maj 2008, H.M. Konungens Hovstall
Sammanfattning av deltagarnas utvärderingar – totalt 47 svar

Följande mellanrubriker finns i sammanfattningen:

- Viktigaste intryck av dagen
- Vilken är den viktigaste uppgiften att gå vidare med för Jordbruksverket, sid 3
- Vilken är den viktigaste uppgiften att gå vidare med för hästsektorn, sid 9
- Övriga synpunkter, sid 13

Viktigaste intryck av dagen

* Den breda uppslutningen kring häst, det är många som vill mycket. Men det är spretigt, och att få någon form av plattform kommer inte att bli lätt.

* Mycket trevlig tillställning - inte minst fick man inspiration i den vackra lokalen! Platsen och vädret var pricken över i-et. Väldigt många infallsvinklar.

* "Hästfolk" har ett stort engagemang. Vikten av samordning av "hästfolket".

* Vi har mycket att lära av varandra. Svårt med helikoptersyn eftersom vi för det mesta bara har kontakt med de som är inriktade på samma hästras. Därför behövs sådana här träffar. Hästriksdagar kan vara ett annat sätt att lyfta fram att vi måste samarbeta och att vi alla arbetar med liknande problem.

* Att hästnäringen är starkare och större än vad jag trodde. Att samtliga organisationer, företag och myndigheter som jobbar med hästnäringen behöver mer samordning för att öka effektiviteten både ekonomiskt, socialt och miljömässigt. Frågan är vems uppdrag det är?

* Bredden i deltagarkollektivet. Stort intresse för att driva gemensamma hästfrågor. Trevlig och vänlig stämning som var förväntansfull.

* Viktigt att det skapas mötesplatser för hästsektorn i vid mening - många som inte brukar tala med varandra kom genom bordplaceringarna att tala med varandra. Skulle önska en bättre forskningsöversikt i det utskickade materialet - vad är gjort hittills - spännande forskningsfrågor framöver kunde ha samlats in och pekats ut.

* Vilket engagemang! Och vad spännande det blivit sedan vi insett att det är mer som förenar oss än som skiljer oss åt inom hästsektorn!

* Ett tydligt behov av en organisation för hästnäringens samtliga frågor och en vilja att verka för en sådan.

- * Att det finns en mycket större öppenhet mellan de olika nischerna/raserna/disciplinerna i hästvärlden idag. Det är jätteskönt och glädjande. Alla är generösa att dela med sig av kunskaper o erfarenhet, även mindre positiva sådana, känns det som. Men att det behövs många fler sådana här kontaktytor på alla nivåer.
- * Mycket engagemang - häftigt att se. Folk fastnade dock mycket inom ramen för vad som är möjligt. Det kom att handla mycket om lagar och regler och organisatoriska frågor. Diskussionen om affärsmannaskap och kompetensutveckling för hästföretagare var bra - skulle ha varit givande med fler deltagare från näringslivet - ej inrotade i hästsektorn, för att vidga vyerna och få ännu tydligare fokus på det hästsektorn ofta saknar såsom kundrelationer och marknadsorientering.
- * Det finns en samsyn och en vilja att göra något tillsammans.
- * En dag med en positiv inställning där flera intressanta tankar kom fram.
- * Att "hästsektorn" inte är speciellt homogen utan spretar åt alla håll.
- * Ni har snappat verkligheten! Intelligent och rasande aktuellt dessutom.
- * Det verkar finnas en bred samstämmighet bland hästnäringens organisationer kring behovet och vikten av samverkan i gemensamma frågor. Behovet av samverkan var genomgående oavsett framtidsscenario.
- * Förväntningen var stor både hos mig och hos många andra. Det kändes som om något äntligen var på gång.
- * Stor uppslutning av människor från många olika grenar inom hästsektorn som försöker/vill samarbeta för ett bra häst-Sverige i framtiden.
- * Hästsektorns bredd och uppslutning vid arrangemanget. Scenarierna gav intressanta aspekter på framtiden.
- * Scenarierna var intressanta, givande och ibland underhållande. De satte verkligen igång tankeverksamheten. När ni skickar ut, om ni gör det, sammanfattningar, synteser och slutsatser kanske det vore bra om deltagare fick möjligheten att utveckla eller förtydliga framförda ståndpunkter eller föreslagna lösningar, kanske till och med komma med nya förslag eller framföra synpunkter som av bland annat tidsskäl inte sammanfattades av "bordsgeneralen".
Ser fram emot era steg och åtgärder av det som framkom på arbetsmötet.
- * Perfekt plats att vara på! Bra blandning av människor! Ambitiöst upplägg.
- * Bred uppslutning och stort engagemang. Relativt stor samsyn gällande problem och möjligheter till utveckling.
- * Otroligt vacker miljö - Hovstallet. Mycket bra organisation och alla verkade intresserade.
- * Det bubblar inom hästsektorn. Många idéer och förslag, men det är ganska spretigt. Behov av samordning finns.

- * Det behövs mycket marknadsföring för att höja statusen och kvaliteten för de som är anställda inom hästnäringen. Det borde finnas en rådgivande enhet inom skattemyndigheten som hjälper företag att göra rätt, inte bara försöker sätta dit företag.
- * Positivt! Vacker plats och många hästintresserade människor. Trevligt att träffa så många.
- * Att det är så många aktörer med så många olika inriktningar och behov trots att vi är i samma bransch - hästar!
- * Trevligt arrangemang och bra teman.
- * Viljeinriktningen till ett samlat grepp om häst-Sverige.
- * Viktigaste intrycket av dagen är att hästsektorn för närvarande är inne i en period som fullkomligt kokar av energi, aktivitet och framtidstro samt att företagandet inom hästnäringen hölls i fokus.
- * Positiv, öppen stämning. Att tala om framtiden gör kanske att man är mindre intresserad av att "bevaka" det man har här och nu, utan tanken kan få flyta lite fritt.
- * Att få inblick i de olika delarna av hästsektorn och anknytande organisationer.
- * Att ett möte som detta var efterlängtat och välbehövligt! Det visade hur otydlig den svenska hästsektorn är och hur stort behovet är av en gemensam organisation som äger hästfrågorna och verkar för hästen i Sverige oavsett ras och disciplin. Hur ska till exempel kommunala beslutsfattare och tjänstemän få hjälp när de flesta inom hästsektorn själva inte vet vart de ska vända sig?!
- * Min övergripande uppfattning är att det är viktigt med sådana här träffar när hela branschen träffas. De kan gärna institutionaliseras till hästriksdagar, även om vartannat år låter väl tätt.
- * Samlad näring, högt i tak, kontaktskapande, scenarier att ta till sig, något att diskutera kring.

Vilken är den viktigaste uppgiften att gå vidare med för Jordbruksverket

Samordning av hästsektorn

- * Verka för att någon form av plattform, paraplyorganisation bildas och, viktigast, får status som sådan. För att detta ska fungera behöver en viss uppdelning av hobby och affärsverksamhet ske.
- * Hjälpa hästsektorn att åstadkomma en samlande paraplyorganisation som kan ansvara för alla de gemensamma frågor som hästsektorn faktiskt har. Också viktigt att förmedla är att så många inom de olika delarna av hästsektorn faktiskt vill samarbeta.
- * Ta initiativ till bildandet av den gemensamma organisationen för häst i Sverige! Bestäm egna avgränsningar och ta fram förslag på hur en sådan organisation skall se ut!

* Ta ansvar för den del av samordningen för svensk hästnäring som ligger inom uppdraget för Jordbruksverket. I ett inledningsskede är det nog rätt att Jordbruksverket tar ett större ansvar än vad som blir ordinarie verksamhet så småningom.

* Vara en del i arbetet att se över organisationen för hästsektorn som verkar växa sig hur stor som helst.

* Ta ansvaret som "sammanbindare" av näringen och erbjud olika mötesplattformar. Följ upp och driv frågan, viljeinriktningen till ett samlat grepp om häst-Sverige, vidare.

* Anordna, tillsammans med företrädare för "hästsektorn", plattformar för samexistens och samverkan.

* Samordna hästsektorn och fokusera på det som är gemensamt för folk med häst som näringsverksamhet eller fritidssyssla.

Stödjande / främjande myndighet

* Visa att Jordbruksverket bryr sig. Stimulera. Ha en kompetent personal. Förenkla vardagen och stötta de som driver hästverksamhet.

* Hjälp till så att hästen blir helt integrerad i EU-politik och dito system. Att, tillsammans med Hästnäringens Nationella Stiftelse, vara de som driver hästnäringens frågor framåt nationellt och internationellt.

* Samordna och tolka EU:s regelverk.

* Samla frågorna kring häst; inte nödvändigtvis i en och samma avdelning, men i någon form av grupp med kompetens att diskutera och svara på/ta i frågor som rör allt från EU-stöd som att hästen inte räknas som betande djur i vissa stödformer/stödområden till djurskyddsfrågor, transportförordning, utvecklingsfrågor för näringen med mera. En hästriksdag sätter jag också högt upp. Den typen av arrangemang bör Jordbruksverket stå för.

* Genomför en hästriksdag(återkommande) som i förlängningen kan bidra till ökad samverkan inom sektorn.

* Arbeta för samverkan mellan alla parter i häst-Sverige. Vara en neutral och kunnig (forskning, djurskydd, näringsliv) part. Skapa en hemsida/en samlad hästorganisationsdatabank över Sverige. Expertpanel som kan besvara frågor, både hästrelaterade frågor (utfodring, hälsa, beteende, hagar & stall) och näringslivs/föreningslivsdito. Hästrådgivare helt enkelt.

* Bjud in till fortsatta diskussioner. Gruppera frågeställningarna och gå vidare med färre ämnen per grupp.

* Att för dagen vara den som "tar i" eller driver de övergripande hästfrågorna, för jag kan inte se någon annan som kan eller vill göra det just nu!

* Var en tillgänglig och känd myndighet i hästkretsar.

- * Fortsätt arbetet med att skapa förutsättningar för ökade kontaktytor inom hästnäringen och hjälpa till med att visa strukturer, vem gör vad, stöd de goda förebilderna med kompetens och seriositet.
- * Fortsätt processen, som dialogforum den 8 maj var en del av. Driv på utvecklingen och se fackföreningarna som en betydelsefull del av sektorn.
- * Agera utifrån sektorns behov med uppföljning och kontinuitet.
- * Identifiera de områden och uppgifter som verket kan tänkas ansvara för.
- * Fortsätt stödja kompetensutveckling, företagande samt forskning inom hästsektorn. Nå ut till näringen, hästägarna samt uppfödarna med kunskap och information.
- * Fördjupa framtidsanalysen med konsekvensfunderingar kring paradigmskiftena. Att förfina metoderna för framtidsspaning så att det finns en beredskap för 2017!
- * Formulera en viljeinriktning för hästsektorn i dialog med regeringen. Här bör hästsektorns finansiering inklusive spelpolitiken involveras.
- * Tillsätt en arbetsgrupp med uppgift att fundera över styrmedel såsom goda institutioner, infrastruktursatsningar samt medel att uppmuntra goda exempel.
- * Få med kommunerna i arbetet för hästen, fortsätta stödja hästnäringen genom projektstöd. Helst sådana som leder till hållbara fungerande strukturer på sikt.
- * Fånga upp de olika projekt som ingår i landsbygdssatsningen, se till att resultaten kommuniceras ut så att de leder vidare. Uppmuntra till nytt, fräscht tänkande utanför ramen.
- * Gör en paraplyside under vilken HästHalland, regionalt hästkompetenscentrum, och dess efterföljare kan finnas.
- * Förenkla reglerna för att söka stöd/ersättningar via landsbygdsprogrammet. Detta borde marknadsföras mycket bättre, det finns massor av företagare, blivande företagare som inte har en aning om att dessa stöd/ersättningar finns att söka.
- * I det nationella landsbygdsnätverket finns flera hästorganisationer. Dessa kanske borde samlas och bilda ett eget nätverk inom det stora nätverket.

Företagandefrågor

- * Arbetstagarfrågorna, bort med svarta löner och praktikplatser, möjligen införa något lärlingssystem för beridare. Som det är nu får praktikvärden tillgång till gratis arbetskraft som snedvrider konkurrensen för både företagen och arbetstagarna. Utbildad stallpersonal finns löneavtal för, de ska inte behöva vara hänvisade till praktikplatser!
- * Se över regelverk och lagstiftning tillsammans med Skatteverket eftersom detta tycks uppfattas som tidsödande i verksamheterna och verkar bromsa viljan till eget företagande.

* Samarbeta med Skatteverket så att vi får ordning på skattefrågorna. Då får vi bort svartjobben samt att praktikanter gör vanliga dagsarbeten utan lön. Gör det lockande för köparen att begära kvitto på det han betalar för. Kanske en personalliggare som finns inom restaurangsektorn.

* Stöd de redan etablerade hästföretagen, då framförallt de mindre företagen. Att motverka de som jobbar svart kontra de som jobbar vitt. Det blir ärlig konkurrens om alla betalar skatt enligt gällande regelverk. Tydliga regler för näringsverksamhet.

* Stöd och kompetensutveckla hästbranschen så att denna blir en sund och affärsmässig bransch utan ”svarta” aktörer. Initiera en samarbetsplattform mellan stuprören.

* Bidra till att sektorn professionaliseras så att den lever vidare och blir både livskraftig men framförallt också bärkraftig. Det ska inte råda tvivel om vad som är hobby och vad som är näringsverksamhet.

* Skapa en positiv miljö för dem som arbetar i näringen.

* Arbeta fram en plan för framtiden så att företagandet inom hästsektorn får förutsättningar att stabilisera sig. Denna plan måste till exempel innehålla ett ställningstagande om hästar ska få finnas i vårt moderna samhälle och hur ska det i så fall se ut. Hästar tar plats och är resurskrävande! Ska de få ta värdefull mark i anspråk i tätorterna eller ska de ut på landsbygden. Om det blir det senare, hur ska då storstadsmänniskorna komma i kontakt med hästarna? Sund hästhållning kräver kunskap och ekonomi!
Jordbruksverkets plan ska innehålla utbildningsvägar för alla aktörer som måste finnas runt hästen, hästhållaren, veterinär, hovslagare, djurskyddsinspektörer med flera.
Ekonomiska förutsättningar kan planeras till exempel för ridskolebranschen genom att alla som driver ridskola oavsett driftsform/ägare ska göra detta ut ifrån ett företagarperspektiv. Kommunerna ska tillhandahålla lämpliga anläggningar men verksamheten ska bära sig ekonomiskt.

Djurskydd och hälsa

* Verka för god hästhållning som en framtid för denna näring. Se till att det finns ett bra djurskydd så att hästarna inte far illa i de olika hästsportgrenarna.

* Anpassa, tolka och förklara viljeinriktning med de regler och bestämmelser som Jordbruksverket ansvarar för, såsom djurskyddsbestämmelser, kompetensbevis m.m. Att ha en så bra kundkontakt och information som möjligt!

* Skapa regelverk som inte inriktar sig i första hand på att uppnå vissa måttangivelser. Se i stället på helheten och djurens välbefinnande. Enkelhet, tydlighet, förutsägbarhet samt rimlighet med djurens välbefinnande i fokus bör vara inriktningen. Ett exempel på frågor där ”centimeterproblematiken” kan ställa till problem är takhöjden i stallet.

* Tillämpningen av djurskyddsbestämmelserna behöver nyanseras. Det är tyvärr allt för vanligt med stelbent paragrafrytteri istället för ett rådgivande förhållningssätt vilket skapar

onödiga motsättningar vilket också kan hämma företagsamheten. Givetvis ska djurskyddet säkerställas men det måste finnas ett sunt förnuft vid tillämpningen.

* Gå igenom samtliga avelsföreningars plan- och riktlinjer och analysera dem mot bakgrund av EU:s frihandelsprincip och Zootekniska direktivet.

* Förbered införande av motsvarande plan- och riktlinjer för tävlingsanordnande hästorganisationer mot bakgrund av EU:s frihandelsprincip och Tävlingsdirektivet. Överväg införande av ett djurskyddsreglemente i dessa organisationers tävlingsbestämmelser med stöd av Tävlingsdirektivet.

* Utred införande av en obligatorisk tävlingshästhälsokontroll med stöd av djurskyddsundantaget och med syfte att få grepp om skadeutveckling, garantera att enbart friska hästar tävlar samt inför avkommebedömning av hingstar för skador och sjukdomar.

* Utbildning om betydelsen av ett väl anpassat grovfoder i hästens foderstat för hästens välbefinnande. Behov av provtagning och innehållsdeklaration.

* Utred hur man kan ta ansvar för hästen när den är slutförbrukad. Vi kan inte låta den åka ut på slakttransporter till övriga Europa under vidriga förhållanden. Antingen är hästen ett livdjur och kan slaktas på bästa sätt efter sina behov här hemma och ätas upp. Eller så är den ett hus-/sportdjur som vi inte äter upp utan kremerar och begraver. Ett förslag är att försäkrings-bolagen har en obligatorisk trotjänarpeng i försäkringarna som gjorde det lätt för alla hästägare att ge sin häst ett värdigt avslut på hemmaplan.

Utbildning / kompetensutveckling

* Verka för att pengar som delas ut används för mer övergripande insatser t ex detta med att undersöka utbildningsbehovet för hela hästsektorn. Det som behöver prioriteras är utbildning - behovet är mycket stort.

* Genomför en översyn av de utbildningar som finns på gymnasienivå (något slags kvalitetsgranskning) och på vilket sätt det är möjligt för de elever som finns i systemet att utbilda sig vidare på högre nivåer – inte nödvändigtvis med inriktning bara på det praktiska (ridning, körning, avel) utan även med ett slags bredare samhällssyn på hela sektorn.

* Visa hästsektorn att Jordbruksverket verkligen stöttar dem genom att till exempel utbilda dem i "hästföretagarens vardag".

* Se till att det finns hästkunnigt folk som är lätta att nå i varje område. Dessa bör också kunna åka ut och hjälpa folk som är nya hästägare och har problem med sin häst. Här finns jättemycket att göra. Att försöka "legitimera hästägandet" som en del av jordbruket, hästarna skapar många jobb i en vid cirkel runt själva hästen. Detta glöms ofta bort då de inte är produktiva på samma sätt som kött/mjölkdjur.

Forskning

* Pengar till forskning inom hästsektorrelaterade områden - inte minst på samhällssidan. På biologisidan finns det ju redan en hel del – men pengar till forskning om pedagogik, ekonomi och företagande, kulturgeografi, historia.

Övergripande om Jordbruksverkets uppgifter

* Jordbruksverket har tre roller/funktioner gentemot hästnäringen:

- föreskrivande/reglerande
- kontrollerande
- främjande

När det gäller den föreskrivande/reglerande rollen är det viktigt att Jordbruksverket fortsätter det regelförenklingsarbete som man inlett på regeringens uppdrag. För att hästnäringen ska kunna utvecklas på ett bra och lönsamt sätt är det viktigt att det regelverk man har att följa uppfattas som relevant, enkelt och lättfattligt. Majoriteten av hästnäringens företag är mycket små och de administrativa resurserna därmed begränsade.

All den stund antalet hästar och hästnäringen ökar, är det angeläget att hästnäringens möjlighet att få del av olika former av EU-stöd också ökar. Den traditionella kopplingen som finns mellan olika former av EU-stöd och jordbruk resp. vissa djurslag måste luckras upp ytterligare. Jordbruksverket har en viktig roll när det gäller att arbeta för detta vid utformning av respektive fastställande av regler och villkor för till exempel EU:s landsbygdsprogram.

Den kontrollerande rollen utövas bland annat genom att myndigheten har det övergripande ansvaret för att se till att till exempel djurskyddslagen efterlevs. Med den stundande omorganiseringen av ansvaret för djurskyddskontrollen från kommunerna till länsstyrelserna borde förutsättningarna för att utbilda, kontrollera, tillämpa och följa upp på ett likvärdigare sätt öka oavsett var man befinner sig i landet. Det är viktigt med likvärdig hantering av dessa frågor ur näringens perspektiv.

Det är en stor förmån för hästnäringen att Jordbruksverket också har till uppgift att främja utvecklingen inom hästnäringen. Det är något som myndigheten har bidragit till under de senaste två åren genom att fördela projektmedel (totalt 6 miljoner kronor/år) till projekt inom ramen för Livskraftigt Hästföretagande. Hästnäringen har naturligtvis ett eget ansvar och intresse av att utveckla näringen i den riktning näringen själv önskar. För att få till stånd delar av denna utveckling måste näringens olika aktörer samverka i frågor av gemensamt intresse. På senare tid har nya initiativ tagits av bl.a. HNS för att samverkan ska breddas och fördjupas. Initiativen har mottagits positivt från hästnäringens olika organisationer.

Det är viktigt att diskussionen hela tiden förs mellan Jordbruksverket och hästnäringens organisationer om var ansvaret för olika frågor och aktiviteter ska ligga. En viktig uppgift i Jordbruksverkets arbete med att främja utvecklingen av näringen är att ta fram fakta/statistik till exempel beträffande antal hästar, hästen i jordbrukspolitiken och landsbygdspolitiken, näringens andel av EU-stöd m.m. En annan viktig uppgift skulle kunna vara att verka för att olika myndigheter på ett tydligare och mer medvetet sätt beaktar hästen och hästnäringen i till exempel samhällsplaneringen.

* Lägesanalysen känns klar nu. Nu måste vi ges möjlighet att diskutera på djupet så att vi kommer längre. När det gäller hästsektorn får det inte bli för mycket långbänk. Vi måste ta tillvara våra gamla hästkarlar och deras kompetens medan de fortfarande lever! Ser med spänning fram mot fortsättningen. Hur är framtidsscenarierna tänkta att användas? Dialogforum känns som ett bra sätt för att få alla att komma till tals. Bra med bordsplacering!

Vilken är den viktigaste uppgiften att gå vidare med för hästsektorn

Samordning av hästsektorn

- * Verka för en gemensam lobbygrupp som tar tillvara hästsektorns olika intressen.
- * Se över möjligheten att skapa en paraplyorganisation för hästen.
- * Få ihop något slags nätverk som första steg efter dialogforum 8 maj 2008. Kan vi sedan ha möten/träffar halvårsvis med konkreta frågeställningar så är det ett bra nästa steg. Samarbete mellan företrädare för de olika raserna är väldigt positivt. Alla måste bidra!
- * Se likheterna och inte olikheterna! Verka för samarbete över raser och discipliner! Att förstå att vi som grupp är mycket starkare om vi står enade. Ökade kontaktnät - vi har så mycket att lära av varandra och så mycket vi kan samarbeta om. Verka för att Hästnäringens Nationella Stiftelse blir den samlande paraplyorganisation som hästsektorn så väl behöver!
- * Samordna sektorn och jobba med kvalitet, ekonomi, miljöfrågor och nätverk.
- * Arbeta med att finna gemensamma intressen så att särintressen kommer i bakgrunden. Att fortsatt arbeta med att informera om hästnäringens storlek i Sverige och att lobba mot allmänhet och politiker så att hästfrågorna tas på allvar och att hästnäringen kan ha en sund och affärsmässig utveckling.
- * Ta reda på var pengarna finns, de är inte jämt spridda under rubriken HÄST. Vilka kommer att vinna och vilka förlorar. Tror att de som tillhör gruppen "hästägare" och tjänar pengar är väldigt få medan den grupp som tjänar pengar på hästägare är alltför stor.
- * Hästnäringens Nationella Stiftelse skulle kunna bli Jordbruksverkets samtalspartner i mycket högre utsträckning - men då krävs det att det finns insyn i HNS från sektorns sida. Utveckla nätverk och se till att samtalen om en enad hästsektor fortsätter framåt.
- * Enas om ett antal frågor vi aktivt och gemensamt skall jobba med! Inte lägga över bollen på Hästnäringens Nationella Stiftelse, då HNS är en stiftelse och insynen begränsad, vilket inte gör dem lämpliga att vara denna gemensamma organisation.
- * Behovet av en övergripande organisation framgår tydligt. Det finns ingen anledning att hitta på något nytt utan i stället använda Hästnäringens Nationella Stiftelse.
- * Hästsektorn måste delta i debatten och konstruktionen av en ny organisation för hästarna.
- * Att samlas kring ett forum som bygger på de olika aktörernas gemensamma nämnare samt ger möjligheter att utbyta kunskap och erfarenheter utifrån våra olika områden och inriktningar. Jag tror vi alla tjänar på att skapa förståelse och förtroende mellan oss även om vi har olika åsikter och "trosinriktningar".
- * Ta initiativ till en större sammanslutning och någon sorts övergripande branschorganisation för konsumenter och producenter. Hästnäringens Nationella Stiftelsen skulle kunna vara motor för start av någon sorts branschorganisation och initiera ett sådant arbete för att sedan

knoppa av den för att bli fristående från bland annat staten. Redan nu har stiftelsen format ett representationsråd där många av organisationerna inom hästområdet representerade.

* Att samla det som förenar, att vara ödmjuk inför den del av övriga samhället som inte förstår hästintressets innersta kraft som ibland tar sig besynnerliga uttrycksformer.

* I Södermanland bildades en samverkansgrupp för kvalitetsutveckling inom hästsektorn. Den gruppen såg i princip ut som Hästnäringens Nationella Stiftelse i sin struktur med medlemmar. När projektet tog slut lades gruppen ner. Det hade varit värdefullt om det fanns sådana nätverk i varje län. Varje län borde ha en "hästombudsman". Den tjänstemannen kunde bland annat ha det som en arbetsuppgift att hålla ihop dessa grupper. Samverkan är viktig för framtiden. De stora travanläggningarna borde kunna användas och utnyttjas av betydligt fler än travsporten. Någon borde vara "språkrör" till samhället i stort när det gäller att lyfta fram hästsektorns sociala värden, med allt vad det innebär.

* Ta i övergripande frågor som till exempel "Hästkennelklubb" och annat som gör att synen på och attityden till hästnäringen förändras och samarbetet ökar. Att arbeta med de svagheter som finns idag, till exempel bristen på utbildning, bristen på hästkunskap, acceptans för näringen, seriositet i företagande, förändring av attityd m.m.

* Samordna sig, definiera de strategiska utvecklingsfrågorna och kommunicera och driva dessa gentemot övriga samhället. Behovet av utbildningar är stort och det professionella förhållningssättet behöver stärkas inom hästnäringen.

* Våga göra gemensam sak istället för att anse sig som förmer. Kommuner och landsting behöver en motpart inom hästsektorn för att diskutera långsiktig planering. Var kan vi tillåta en utbyggnad av "hästbruket" och var kan det finnas hästfria zoner där andra människor, såsom till exempel allergiker, kan känna sig säkra att bo och leva.

* Jobba åt samma håll och visa på bredden. Varför syns/hörs det så lite om hästnäringen, nyttan och nöjet. Är det för att det är en livsstil som vi har som jobb?

* Bilda en gemensam plattform för hästnäringen.

* Att lyssna och enas, häst är häst oavsett gren, användning med mera. Visa och lyft kompetens och seriositet.

* Samordna utåt mot myndigheter, kommuner och media. Skapa mötesplatser inåt mellan alla hästorganisationer, samling kring gemensamma mål.

* Hästnäringen bör se upp så att det inte blir fler grupper för särintressen, vilka kan bli hur många som helst inom området, utan enas för att kunna lägga tyngd vid frågor som till exempel skattefrågor, tillståndsfrågor, utbildning samt branschkrav eller certifieringar av verksamma.

Djurskydd och hälsa

* Gå igenom reglementen på grundval av frihandel och EU-medlemskapet. zootekniska direktivet, tävlingsdirektivet samt det framtida speldirektivet

Företagandefrågor

* Att arbeta för en vit sektor och i det ligger mycket attitydarbete hos oss själva.

* Bli en vit sektor för att få förtroende. Vidga vyerna - vad kan vi lära av t ex. IKEA och H&M när det gäller företagande? Och förstås tvärtom - vad kan de lära av oss? Kommunera det goda med stallet och hästar: Vi fostrar framtidens ledare! Det kan näringslivet lära av oss!

* Kan vi få hästsektorn seriös så har vi kommit en bra bit på väg. Därför måste vi sträva efter att få bort de företag som driver sina verksamheter helt svart. Den verksamheten är mycket omfattande. Helt svart arbetskraft och praktikanter som står på kö för att jobba där. Utan att ta tag i det är det ingen större idé att arbeta fram andra möjligheter.

* Aktörer inom näringen måste tänka företagande. Det är naturligt att det kanske emellanåt blandas ihop; det ideella arbetet, hobby, näring. Så länge hästar marknadsförs som flicksport eller spel är det också svårt att få acceptans i samhället för de andra värdena. Kvalitetscertifiering är ett annat område.

* Marknadsföring! Det gäller att göra hästsektorn rumsren, upplys om hur mycket hästsektorn omsätter så blir nog fler kommuner och politiker intresserade.

* Fokusera på att hitta marknaden. Skaffa bättre kunskap om hästen genom att framför allt praktisera hos dem som har lång och gedigen erfarenhet av hästar.

Utbildning / kompetensutveckling

* Skapa en utbildning i Hästkunskap av hästägare, inackorderingsansvariga, tränare, uppfödare med flera. En neutral hästkunskapsutbildning, främst till blivande hästägare, utan bindning till någon särskild horsemanshipteknik. För 20 år sedan var de flesta ridskoleelever inga potentiella hästägare utan fortsatte med sin ridskoleverksamhet. Idag går de flesta i ridskola för att sen köpa egen häst, men ridskolan utbildar inte i detta. Det är stor skillnad att rida och sköta häst på ridskola i flock, än att vara en kunnig och bra hästledare i ett mindre stall. Säkerhet är också en viktig del i utbildningen.

* Förbättra utbildningen av till exempel hästägare. Idag är utbudet litet om man inte är ung och vill gå på häst /naturbruksgymnasium. Var finns grundläggande utbildning för oss som skaffar häst i vuxen ålder och vill veta vad vi ger oss in på? "Skepparexamen" inom hästområdet.

* Öka kunskapen hos hästfolk om hästens biologi, naturliga beteende och behov.

* Fortsätt att utveckla tjänster och produkter samt prissätt dessa så att näringen kan fortsätta att ha ett existensberättigande och fylla alla de funktioner den nu fyller i samhällets olika delar.

Forskning

* Stöd hästsektorrelaterad forskning i samarbete med Jordbruksverket.

* Ökat fokus på forskning på många olika områden som berör häst och hästägare. Det handlar inte längre bara om hästens sjukdomar och foder, många andra områden är också viktiga, såsom inhysningsformer, hästens plats i samhället samt hästens betydelse för rehabilitering av olika grupper. Även hästens beteende bör det forskas mer om för att öka säkerheten i hanteringen.

* Ta fram nyckeltal runt folkhälsa med häst samt mer forskning om hästen i samhället (allergi, trafik, miljö). Mer forskning kring den vanliga människans användning av häst (beteende, hästhållning, belastning, hållbarhet) och hästsjukdomar som inte specifikt drabbar den hårdpresterande tävlingshästen.

Övergripande om hästsektorns uppgifter

* Dra nytta av den satsning som Jordbruksverket och Jordbruksdepartementet har sjösatt för att lyfta sektorn.

* Få med kommunerna i arbetet för hästen. Strategi för hur kommunerna ska involveras i detta.

* Kommunerna måste få lära sig att se möjligheterna med att ha en kommunal arbetshäst för olika sysslor. Det är ett projekt som skulle kunna drivas genom Föreningen Skogshästen, Hästnäringens Nationella Stiftelse, Jordbruksverket med flera.

* Gå från ord till handling i en rad olika frågor. Ett antal centrala träffar och sammankomster har nu hållits med medverkan från hästnäringens olika organisationer. Ett antal frågor har kommit upp till diskussion vid samtliga träffar. Därför är det nu viktigt att ta tag i dessa frågor och se till att det händer något.

* Vi i hästsektorn måste tydligt föra fram vår roll som brygga mellan stad och landsbygd, som bevarare av ett kulturarv och för ridskolornas del även som kunskapsförmedlare i hästhållning och i ridning. Ridskolorna måste även tydliggöra alla mervärden som vistelse i ridskolemiljö ger. Vi vill arbeta för att få en utbildningsform för vår blivande personal som svarar mot branschens behov och till sist ha förutsättningar att erbjuda en god arbetsmiljö och anställningsvillkor.

* Hästnäringen behöver öka sin medvetenhet om bland annat miljöfrågor, klimat samt att verka enligt skatteregler.

* Fundera över Horse Council-konceptet och demokratin.

* Fundera hur balansen mellan olika aktörsroller ska upprättas: Konsumentrollen, Producentrollen och Främjanderollen.

* Fundera över det hippologiska kulturbegreppet. Vad innebär det, hur viktigt är det och hur kunna bevara det som är bevarandevärt? Vem är ansvarig? Kulturdepartementet – Jordbruksdepartementet – Utbildningsdepartementet.

* Få bort "gullighetsstämpeln" på hästverksamheten.

* Hästsektorns möjligheter och betydelse behöver tydliggöras i ett brett perspektiv. Detta gäller från nationell nivå ner till kommunal. Kunskapsnivån är många gånger låg hos tjänstemän och beslutsfattare vilket medför låg politisk prioritet.

Övriga synpunkter

Ta tillvara kunskapen om rid- och körkonsterna

* Tack för en väl genomförd framtidsspaning. Jag nöjer mig med att redovisa mitt starkaste intryck nämligen att betydelsen av grundläggande kunskap om rid- och körkonst inte nämndes under hela konferensen, samtidigt som intresset för hästar bara tycks växa. Riksanläggningarna Strömsholm och Flyinge borde vara garantier för bevarande och utveckling av dessa konstarter men så är det inte. På Strömsholm hoppar lärarna för närvarande av en mass och Flyinge saknar numera en körmästare. Likaså håller Viebkes tradition avseende tömkörning att dö ut, eftersom Göran Lindstrand inte har några skickliga efterföljare. Det borde finnas stipendier och adjungerade professorer i de ämnen som har konstnärlig inriktning, liksom till exempel vid Danshögskolan. När jag åkte hem funderade jag mycket på vad som håller på att hända i tysthet medan vi talar om alla övriga problem. Jag såg tyvärr en tydlig utvecklingstrend. Mycket fin kunskap håller på att gå förlorad genom att bevarande och utveckling av rid- och körkonsterna råkat hamna mellan "stolarna".

Spelpolitiken

* Avregleringen av spelet måste hindras. Annars ligger hela hästsporten mycket illa till. Exempelen på hur det fungerar där marknaden öppnats är många och avskräckande.

* Statligt spelmonopol i nuvarande form. Vilja till nytänkande. Vilka alternativa möjligheter finns?

* Sprid information om att hästnäringen finansieras delvis med nettot från spelet på hästar, så att man förstår att eventuellt nya aktörer i spelbranschen som släpps in i Sverige måste fungera enligt samma regler som nationella spelbolag. Det är viktigt att det kommer pengar från spelet till sporten (trav och galopp) annars kommer det inte att finnas någon finansiering av hästsektorn via ATG kvar. Många inser inte sambandet mellan spel på hästar och försörjning av trav-, galopp - och hästsport. Det kommer inte att fungera om man släpper spelet helt fritt. Inte minst ungdomsperspektivet är viktigt att framhålla liksom att det är mycket kvinnor/flickor som är intresserade och sysselsatta inom hästnäringen.

* Överför ansvaret för spelpolitiken till Jordbruksdepartementet och investera spelskatterna /licensavgifterna i strukturer som:

a/ gör svart till vitt i hästekonomin, till exempel genom Goda institutioner, typ kvalitets-säkringsprogram och beredskapsstruktur för oförutsedda händelser, som å ena sidan ger kunden-betalaren servicekvalitet och garantier men å andra sidan kräver vit verksamhet av producenten. Gör tillgången till dessa Goda institutioner kostnadsfri. Svarta aktörer får då en rejäl uppförbacke i konkurrensen om kunderna.

b/ skapa Goda institutioner och Infrastrukturer som styr entreprenörerna i önskad riktning.

Sammanfattat av
Magnus Nordgren
Jordbruksverket